

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.008.04.2018

Pan
Krzysztof Kluza
Prezes Zarządu
PCO Spółka Akcyjna
ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 28
03-982 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/017 – Funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	PCO Spółka Akcyjna ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Kluza, Prezes Zarządu, od 15 grudnia 2017 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Ryszard Kardasz, Prezes Zarządu, od 28 czerwca 2004 r. do 15 grudnia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ul style="list-style-type: none">• Opracowanie i realizacja strategii spółki;• Zarządzanie spółką, nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi oraz prowadzenie działalności gospodarczej;• Kształtowanie się wyników finansowych i wskaźników ekonomicznych spółki.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. z uwzględnieniem dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Małgorzata Duraj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/92/2018 z 27 września 2018 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OPISOWA

W PCO realizowany był, opracowany w Spółce *Plan Strategiczny na lata 2013-2018*, okresowo aktualizowany. Dokument ten, pomimo starań Zarządu PCO, nie został formalnie zatwierdzony. Jego postanowienia wpisywały się w ogólne założenia strategiczne Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA (PGZ). Niepełna realizacja niektórych założeń Planu Strategicznego, w tym zwłaszcza inwestycyjnych, wynikała z okoliczności niezależnych od działań Zarządu (m.in. nieotrzymanie wsparcia niebędącego pomocą publiczną). W okresie objętym kontrolą działalność Spółki ukierunkowana została na uczestnictwo w Planie Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP (PMT). Spółka realizowała projekty badawczo-rozwojowe i innowacyjne (m.in. w ramach programu *Zaawansowane Indywidualne Systemy Walki kryptonim TYTAN*⁴) oraz prowadziła inwestycje rozwojowe finansowane ze środków własnych. Spółka i utworzona przez nią grupa kapitałowa zarządzane były efektywnie. PCO uzyskiwała dodatnie i rosnące wyniki finansowe. Wartości podstawowych wskaźników ekonomicznych (rentowność, zadłużenie, płynność) świadczyły o stabilnej sytuacji finansowej. Eksport, wyłącznie w ramach segmentu „S”, stanowił jednakże nieznaczną część przychodów ze sprzedaży ogółem (3,3% w 2015 r., 2,2% w 2016 r. oraz 4,3% w 2017 r.) PCO prawidłowo sprawowała nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi, pomimo iż w przypadku Przedsiębiorstwa Sprzętu Ochronnego

¹ Dalej: PCO lub Spółka.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm. Dalej: *ustawa o NIK*.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej także: TYTAN. Projekt, który ma zapewnić żołnierzom wyposażenie i uzbrojenie, odpowiadające wymaganiom pola walki XXI wieku.

„MASKPOL” SA (PSO MASKPOL) działania nadzorcze były utrudnione ze względu na brak przedstawiciela PCO w Radzie Nadzorczej tej spółki.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na uiszczeniu opłaty za korzystanie ze znaku towarowego PGZ SA przed zawarciem stosownej umowy o charakterze licencyjnym, opłacaniu faktur za usługi w ramach tzw. umów prowizyjnych przed weryfikacją faktycznego zakresu tych usług oraz nieterminowego sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej PCO SA⁵.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Opracowanie i realizacja strategicznych planów Spółki.

Spółka powstała w dniu 1 sierpnia 1994 r. w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Przemysłowe Centrum Optyki w budowie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Przemysłowe Centrum Optyki Spółka Akcyjna. W dniu 23 września 2002 r. Minister Skarbu Państwa dokonał przeniesienia 80% akcji PCO SA na rzecz firmy Bumar sp. z o.o. Nazwa Spółki była kolejno zmieniana na Bumar Żołnierz SA (w dniu 26 września 2011 r.) oraz Bumar PCO SA (w dniu 28 lutego 2013 r.). Obecna nazwa Spółki, tj. PCO SA, została zarejestrowana w dniu 4 grudnia 2013 r.

Akcjonariuszami Spółki są: PGZ oraz pracownicy (odpowiednio: 89,69% oraz 10,31% łącznej liczby akcji).

(akta kontroli str. 276-278, 526, 2004)

Plan Strategiczny PCO

W okresie objętym kontrolą PCO działało w oparciu o powstały w 2011 r. własny, autonomiczny *Plan Strategiczny na lata 2013-2018*, pomimo iż formalnie nie został on zatwierdzony przez Radę Nadzorczą oraz Walne Zgromadzenie Spółki. Plan ten w kolejnych latach podlegał aktualizacji. Pierwszą aktualizację rozpoczęto w dniu 13 października 2014 r.⁷, m.in. w związku z zamiarem złożenia przez Spółkę wniosku o udzielenie przez Ministra Skarbu Państwa wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Zaktualizowany Plan miał obejmować lata 2014-2022. W grudniu 2014 r. prace nad aktualizacją zostały wstrzymane, w związku z uzyskaniem przez Spółkę informacji o prowadzonych w PGZ pracach w ramach projektu *Rozwój Strategii Grupy Kapitałowej PGZ SA*. Do prac nad strategią GK PGZ, na prośbę PGZ, wytypowani zostali kluczowi pracownicy Spółki. W październiku 2015 r. PCO otrzymała z PGZ materiały dotyczące Strategii GK PGZ na lata 2015-2030 (prezentację zawierającą informacje o Strategii oraz broszurę informacyjną). Pracownicy PCO uczestniczyli również w procesie opracowywania tzw. Strategii Domenowych. Na podstawie *Porozumienia o współpracy w zakresie opracowywania Strategii Domenowych*, zawartego z PGZ w dniu 22 października 2015 r., sześciu pracowników Spółki⁸ miało współpracować z liderami dziesięciu domen PGZ. Według pełnomocnika Dyrekto-

⁵ Dalej: GK PCO.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Na podstawie Zarządzenia nr 6/2014 Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego PCO z 13 października 2014 r. w sprawie rozbudowy Planu Strategicznego PCO SA do roku 2022 oraz opracowania wniosku o udzielenie przez Ministra Skarbu Państwa wsparcia zgodnie z rozporządzeniem z dnia 11 sierpnia 2011 r. w sprawie wsparcia niebędącego pomocą publiczną (Dz.U. z 2016 r., poz. 530).

⁸ Zarządzenie nr 17/2015 Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego PCO z 30 października 2015 r. w sprawie udziału PCO w opracowywaniu strategii domenowych GK PGZ.

ra Generalnego ds. Strategii⁹, PCO nie otrzymała informacji z PGZ na temat zaprzestania lub zakończenia prac nad Strategiami Domenowymi.

W październiku 2015 r. w Spółce wznowiono prace nad aktualizacją *Planu Strategicznego PCO*, który miał objąć lata 2016-2022. Podstawowym założeniem aktualizacji było doprowadzenie do zgodności Planu ze *Strategią GK PGZ na lata 2015-2030*, pomimo nieznamości szczegółowych strategii domenowych PGZ. *Plan strategiczny PCO na lata 2016-2022 – „AZYMUT 2022”* został przedstawiony na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 21 lipca 2016 r. Przedstawiciel Zarządu Spółki, prezentując Plan zaznaczył, że PGZ nie skierowała do spółek zależnych żadnych wytycznych odnośnie ich strategii, w związku z czym PCO opracowała swój projekt, wpisujący się w założenia PMT.

Przewodniczący Rady Nadzorczej PCO zaproponował stworzenie zespołu, którego zadaniem miało być przygotowanie opinii Rady Nadzorczej o przedstawionym projekcie Planu Strategicznego. Według Pełnomocnika Dyrektora Generalnego ds. Strategii¹⁰ w Spółce nie odnaleziono jednak dokumentu zawierającego taką opinię. *Plan Strategiczny PCO na lata 2016-2022* nie został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą oraz Walne Zgromadzenie Spółki, jednakże był w Spółce realizowany.

Kolejna aktualizacja Planu rozpoczęta została w marcu 2017 r.¹¹ ze względu na nowelizację PMT w październiku 2016 r., rozpoczęcie od stycznia 2017 r. formowania Wojsk Obrony Terytorialnej (WOT), podjęcie w grudniu 2016 r. przez Ministra Skarbu Państwa decyzji o przyznaniu PCO wsparcia niebędącego pomocą publiczną, a także w związku z umowami zawartymi z Inspektoratem Uzbrojenia MON (IU MON). W efekcie prac nowelizacyjnych powstał *Plan Strategiczny PCO na lata 2017-2022 – „AZYMUT 2022”*.

W 2018 r. w Spółce dokonano przeglądu Planu Strategicznego, którego wyniki ujęte zostały w dokumencie pn. „Przegląd i operacjonalizacja Strategii Azymut 2022”. W dokumencie tym wskazano główne przyczyny dokonania przeglądu, do których zaliczono m.in. niższą od zakładanej dynamikę wzrostu sprzedaży wyrobów Spółki do MON (brak dedykowanych zamówień dla WOT) oraz przesunięcia terminów realizacji niektórych projektów z zakresu PMT. Informacja Zarządu na temat przeprowadzonego przeglądu została przedstawiona Radzie Nadzorczej Spółki na posiedzeniu w dniu 21 września 2018 r.

Prace nad aktualizacjami strategii PCO każdorazowo stanowiły inicjatywę własną Spółki. PGZ nie podejmowała, w ramach nadzoru właścicielskiego, działań inicjujących powstanie strategii PCO lub mających na celu jej skorelowanie ze strategią GK PGZ. Rada Nadzorcza Spółki nie zobowiązywała, ani nie sugerowała Zarządowi opracowywania planów strategicznych, natomiast Zarząd nie zwracał się formalnie do Rady Nadzorczej ani do Walnego Zgromadzenia o zatwierdzenie dokonanych aktualizacji oraz przeglądu. Według Pełnomocnika Dyrektora Generalnego ds. Strategii¹² w latach 2016-2018 Zarząd PCO kilkakrotnie przekazywał w trybie roboczym strategię „AZYMUT 2022” do PGZ, nie uzyskał jednak potwierdzenia, że założenia tego dokumentu są spójne ze strategią GK PGZ. Według tych wyjaśnień, powszechnie przyjętą praktyką w grupach kapitałowych jest to, iż Zarząd spółki zależnej powinien uzyskać akceptację istotnych dokumentów ze strony organów nadzorczych przed formalnym wystąpieniem o ich zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie.

⁹ Pisma PCO: znak NB/608/2018 z 24 października 2018 r., znak NB/571/2018 z 16 października 2018 r.

¹⁰ Pismo PCO znak NB/608/2018 z 24 października 2018 r.

¹¹ Zarządzenie nr 5/2017 Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego PCO z 2 marca 2017 r. w sprawie weryfikacji i aktualizacji Planu Strategicznego PCO SA na lata 2017-2022.

¹² Pismo PCO znak NB/643/2018 z 7 listopada 2018 r.

(akta kontroli str. 578-586, 590-798, 1133, 1137, 1339-1344, 1346-1359, 1929, 1932-1933)

W latach 2015-2018 PCO zrealizowała większość celów i zadań określonych w Planie strategicznym Spółki. W zakładanych terminach nie zostały natomiast zrealizowane m.in. następujące zadania:

- Budowa budynku „I” w ramach projektu „Modernizacja i rozbudowa potencjału wytwórczego i technologii produkcji wojskowego sprzętu optoelektronicznego z zastosowaniem podczerwieni na potrzeby Programów Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP” (projekt opóźniony w związku z nieprzekazaniem Spółce środków wsparcia niestanowiącego pomocy publicznej).
- Rozbudowa potencjału wytwórczego obejmująca zakup maszyn i urządzeń w ramach projektu „Modernizacja i rozbudowa...” (opóźnienia powstały z przyczyn wymienionych w *tiret* 1; projekt, w zasadniczej części, miał jednak być zrealizowany do końca 2018 r. ze środków własnych).
- Rozbudowa potencjału produkcyjnego i kooperacyjnego na potrzeby dostaw do WOT (projekt zawieszony, MON nie zdecydowało o skierowaniu do PCO zamówień dedykowanych dla jednostek WOT).
- Pozyskanie technologii w ramach offsetu – nowe segmenty rynku „S” (otrzymane propozycje offsetowe były nieatrakcyjne ekonomicznie i technologicznie, w związku z czym zostały odrzucone przez Spółkę w uzgodnieniu z PGZ).
- Akwizycja spółek w celu dywersyfikacji działalności (z powodu niezgodnienia warunków kupna udziałów jednej ze spółek na warunkach korzystnych dla PCO).
- Zaangażowanie w sektor kosmiczny (negatywna ocena projektu ze względu na zbyt duże ryzyko finansowe i operacyjne).

(akta kontroli str. 579, 583, 1339-1352)

Wsparcie niebędące pomocą publiczną

Wsparcie niebędące pomocą publiczną na realizację inwestycji pn. „Modernizacja i rozbudowa potencjału wytwórczego i technologii produkcji wojskowego sprzętu optoelektronicznego z zastosowaniem podczerwieni na potrzeby Programów Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP” (dalej Projekt) zostało przyznane PCO na podstawie umowy zawartej pomiędzy Ministrem Skarbu Państwa a PGZ w dniu 28 grudnia 2016 r.

Minister Skarbu Państwa zobowiązał się do udzielenia wsparcia w wysokości do 27 300,0 tys. zł w formie objęcia akcji w podwyższonym kapitale zakładowym PGZ. Podwyższenia kapitału miały być przeprowadzone odpowiednio: do 31 stycznia 2017 r. o 18 400,0 tys. zł na zadania realizowane w 2017 r. oraz do 31 stycznia 2018 r. o 8 900,0 tys. zł na zadania przewidziane w 2018 r. Środki wsparcia miały być przeznaczone przez PGZ na podwyższenia kapitału zakładowego PCO, przy czym dopuszczona została możliwość ich przekazania na podstawie umowy pożyczki, z konwersją na akcje Spółki.

PCO w przekazanym do PGZ biznesplanie Projektu, datowanym na 5 października 2015 r.¹³, wskazała, że celem Projektu jest zwiększenie możliwości produkcyjnych PCO i dostosowanie ich do potrzeb MON, wynikających z programów operacyjnych ujętych w PMT. Rozbudowa i modernizacja potencjału technologicznego stanowiła

¹³ Biznesplan Projektu został sporządzony przez PCO 24 marca 2015 r., a kolejne jego wersje powstały w dniach 5 października 2015 r., 30 listopada 2017 r., 15 marca 2018 r. oraz 29 listopada 2018 r.

warunek realizacji Umowy Ramowej zawartej z IU MON na dostawę dla Sił Zbrojnych RP docelowo 11,7 tys. kompletów systemów TYTAN w latach 2018-2022¹⁴.

Zgodnie z Biznesplanem budżet Projektu miał wynieść 52 800,0 tys. zł, w tym 25 500,0 tys. zł ze środków własnych PCO, natomiast pozostałe 27 300,0 tys. zł z kwoty wsparcia. Projekt obejmował m.in. budowę nowego obiektu, co umożliwiłoby produkcję i integrację elementów systemu TYTAN oraz zwiększenie zasobów lokalowych dla rozwoju i produkcji termowizji oraz elementów optycznych na podczerwień. Zgodnie z harmonogramem biznesplanu, budowa i uruchomienie nowego obiektu miały zostać ukończone w IV kwartale 2018 r.

W związku z likwidacją Ministerstwa Skarbu Państwa, od dnia 1 stycznia 2017 r. obowiązki i uprawnienia Skarbu Państwa w odniesieniu do umów zawartych do dnia 31 grudnia 2016 r. przez Ministra Skarbu Państwa zaczęła wykonywać Agencja Rozwoju Przemysłu SA (ARP), będąca akcjonariuszem PGZ. ARP do dnia 14 stycznia 2019 r. nie uruchomiła przyznanego dofinansowania. W piśmie z dnia 28 kwietnia 2017 r. ARP poinformowała PGZ, że zgodnie z art. 117 ust. 3-5 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym*¹⁵ wpłaty na podwyższenie kapitału mogą zostać zrealizowane wyłącznie z dotacji celowej, którą ARP powinna otrzymać od (ówczesnego) Ministra Rozwoju i Finansów. W piśmie zasygnalizowano, że brak jest jednoznacznej deklaracji ministra, co do terminu przekazania dotacji. W konsekwencji ARP nie potrafiła określić, kiedy będzie możliwa realizacja tych zobowiązań.

W tej sytuacji Zarząd PCO podjął decyzję o sfinansowaniu zakupu maszyn i urządzeń ze środków własnych. Zgodnie ze zaktualizowanym harmonogramem¹⁶ realizacja części technologicznej Projektu (zakup i uruchomienie nowych maszyn i urządzeń) miała nastąpić w latach 2017-2018, natomiast budowa nowego budynku wraz wyposażeniem i uruchomieniem wydziału integracji systemu TYTAN – do końca 2020 r.

Według Pełnomocnika Dyrektora Generalnego ds. Strategii¹⁷, uruchomienie wsparcia niebędącego pomocą publiczną jest konieczne dla osiągnięcia gotowości produkcyjnej Spółki w zakresie dostaw w ramach projektu TYTAN, gdyż PCO nie ma innego źródła dla współfinansowania tej inwestycji. Stworzenie niezbędnego zaplecza logistycznego i produkcyjnego (budowa i wyposażenie projektowanego budynku „I”) jest natomiast warunkiem realizacji Umowy Ramowej z Inspektoratem Uzbrojenia. Konsekwencje opóźnień w przekazaniu wsparcia to m.in.: konieczność zaangażowania w realizację Projektu wyłącznie środków własnych Spółki; trudności w planowaniu realizacji zadania inwestycyjnego; niedotrzymywanie pierwotnych harmonogramów całego Projektu; konieczność reorganizacji w latach 2018-2019 dotychczasowych powierzchni produkcyjnych (koszt 1,8 mln zł) w celu doraźnego rozwiązania problemów z powierzchnią produkcyjną i wywiązania się z przyjętych zamówień. Łączne nakłady poniesione przez PCO na realizację Projektu w latach 2015-2018 (według stanu na dzień 30 września 2018 r.) wynosiły 7,4 mln zł. W tym okresie Spółka zakończyła etap przygotowawczy budowy budynku „I”. Postępowanie dotyczące wyboru generalnego wykonawcy budynku, prowadzone w 2018 r., zostało

¹⁴ Według Dyrektora ds. Inżynierii Systemów (pismo PCO znak NB/624/2018 z 31 października 2018 r.), obecnie przyjmowana perspektywa dostaw ZISW TYTAN to lata 2020-2025.

¹⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 2260 ze zm. Dalej: *ustawa wprowadzająca*.

¹⁶ Aktualizacja Biznesplanu Projektu PCO z 30 listopada 2017 r. (PCO, składając do PGZ w dniu 6 grudnia 2017 r. kolejną aktualizację Biznesplanu Projektu, wskazała, że planowany termin zakończenia Projektu został przesunięty z grudnia 2019 r. na październik 2020 r., a także że obecnie przyjęto założenie, iż zadeklarowane wsparcie finansowe projektu zostanie uruchomione nie później niż na przełomie I i II kwartału 2018 r.)

¹⁷ Pismo PCO znak NB/608/2018 z 24 października 2018 r.

unieważnione w związku z upływem terminu ważności ofert. Zakończenie zakupów maszyn i urządzeń, (w całości finansowanych środkami własnymi) zakładane jest na przełomie I i II kwartału 2019 r. Zakończenie realizacji Projektu w terminach wynikających z aktualnego harmonogramu wymaga otrzymania wsparcia najpóźniej w I kwartale 2019 r.

(akta kontroli str. 579, 584-586, 799-810, 1132-1136, 1929, 1932, 2009-2013)

Centrum Kompetencyjne Optoelektroniki

W 2017 r. w PCO powstała koncepcja utworzenia Centrum Kompetencyjnego Optoelektroniki (CKO). Według założeń jego powstanie ugruntowałoby pozycję PCO, jako dedykowanego dostawcy optoelektroniki dla spółek GK PGZ. Koncepcja CKO uzyskała pozytywną opinię Rady Naukowej PCO i została zaprezentowana w trybie roboczym PGZ. W połowie stycznia 2018 r. projekt umowy dotyczącej utworzenia CKO został przekazany do PGZ w celu opracowania stosownej uchwały Rady Nadzorczej PGZ. Z uwagi na zmiany organizacyjne oraz wszczęcie procedury uchwalania *Kodeksu Grupy Kapitałowej PGZ*¹⁸, w pierwszym kwartale 2018 r. prace nad powołaniem CKO zostały zawieszono. Inicjatywa ta została ponownie przedstawiona w dokumencie pn. *Program kooperacji wewnętrznej w Grupie Kapitałowej PGZ SA*¹⁹, przyjętym przez Radę Nadzorczą Spółki i przekazanym w dniu 18 grudnia 2018 r. do Departamentu Polityki Korporacyjnej PGZ.

(akta kontroli str. 1133, 1136-1137, 1928-1929, 1931-1932, 1937-1964)

Kodeks Grupy Kapitałowej PGZ

W związku z rozpoczętym przez PGZ procesem wdrażania *Kodeksu GK PGZ*²⁰, Zarząd PCO w dniu 18 października 2017 r. podjął uchwałę o przystąpieniu do *Kodeksu*, pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii Rady Nadzorczej oraz zgody Walnego Zgromadzenia Spółki. Rada Nadzorcza PCO, w dniu 10 listopada 2017 r., pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu, natomiast Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PCO, uchwałą z dnia 16 listopada 2017 r., postanowiło wyrazić stosowną zgodę. Według Dyrektora Biura Zarządu i Nadzoru Właścicielskiego²¹ dokument ten nie został jednak podpisany przez Spółkę, gdyż PGZ SA nie zainicjowała tego procesu. Jedyną zmianą w Statucie PCO, implementującą postanowienia *Kodeksu GK PGZ*, polegała na dodaniu § 5 ust. 3 w brzmieniu: „celem Spółki jest prowadzenie działalności ukierunkowanej na realizację Interesu Grupy Kapitałowej PGZ, determinowanego przez rolę Grupy Kapitałowej PGZ wskazaną w Kodeksie Grupy Kapitałowej PGZ, jak również misją, wizją, celami oraz innymi zasadami wynikającymi z obowiązującej Strategii Grupy Kapitałowej PGZ.”²²

W dniu 3 września 2018 r. PCO otrzymała pismo informujące o wprowadzeniu przez Zarząd PGZ zmian do powstałego w 2017 r. projektu *Kodeksu GK PGZ* oraz o skierowaniu zmodyfikowanego dokumentu do konsultacji w GK PGZ. Dokument przedstawiony został spółkom GK PGZ na spotkaniu w dniu 20 września 2018 r. Prezes Zarządu PCO przekazał uwagi do projektu [...]²³,

(akta kontroli str. 1222, 1226-1227, 1680-1684, 1686, 1930, 1933, 1969-1991)

¹⁸ Dalej także: *Kodeks GK PGZ* lub *Kodeks*.

¹⁹ Dokument przyjęty uchwałami: Zarządu PCO nr 3/12/2018 z 13 grudnia 2018 r. oraz Rady Nadzorczej nr 728/IX/2018 z 17 grudnia 2018 r.

²⁰ Ujednolicony zbiór procedur oraz regulacji, których głównym celem jest usprawnienie i uproszczenie zarządzania Grupą Kapitałową PGZ SA jako całością.

²¹ Pismo PCO znak NB/708/2018 z 30 listopada 2018 r.

²² Zmiana Statutu dokonana uchwałą nr 6 NWZ Spółki z 16 listopada 2017 r. (Akt notarialny Rep. A Nr 6804/2017)

²³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w zbadanym zakresie. W PCO realizowany był opracowany we własnym zakresie Plan Strategiczny. W okresie objętym kontrolą został od dwukrotnie znowelizowany, a w 2018 r. poddany wewnętrznemu przeglądowi. Dokument ten, pomimo starań Zarządu PCO, formalnie nie miał charakteru obligatoryjnego (brak stosownych decyzji ze strony Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia). Plan Strategiczny nie był skorelowany z projektem Strategii GK PGZ, niemniej wpisywał się w ogólne założenie tego projektu. Strategicznym celem Spółki, było możliwie duże uczestnictwo w realizacji PMT. Niepełna realizacja niektórych jego założeń, w tym zwłaszcza inwestycyjnych, wynikała z okoliczności niezależnych od Zarządu (nieotrzymanie wsparcia niebędącego pomocą publiczną oraz zamówień dedykowanych dla Wojsk Obrony Terytorialnej).

OBSZAR

2. Zarządzanie i działalność gospodarcza.

2.1. Zarządzanie Spółką oraz nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi.

Opis stanu
faktycznego

PCO, jako jednostka dominująca, wraz z dwiema jednostkami zależnymi, tj. Zakładami Mechanicznymi „Tarnów” SA (ZM Tarnów) i PSO MASKPOL oraz jednostką stowarzyszoną, tj. Fabryką Broni „Łucznicz” – Radom sp. z o.o.(FB Łucznicz), tworzyła Grupę Kapitałową PCO SA (GK PCO). Według stanu na dzień 3 października 2018 r. PCO posiadała: 66,49% udziału w kapitale zakładowym w ZM Tarnów, 80,20% w PSO MASKPOL oraz 24,05% w FB Łucznicz.

(akta kontroli str. 283, 448-450, 526)

Zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*²⁴, Spółka sporządzała skonsolidowane sprawozdania finansowe GK PCO, obejmujące dane jednostki dominującej oraz dwóch jednostek zależnych i jednostki stowarzyszonej.

(akta kontroli str. 19, 357-443)

W latach 2015-2018 (I półrocze) przepływy finansowe od spółek zależnych i spółki stowarzyszonej do PCO obejmowały: dywidendy w łącznej kwocie 6 044,2 tys. zł [...]²⁵.

(akta kontroli str. 1129, 1361, 1364-1365)

W latach 2015-2018 (I półrocze) przepływy finansowe pomiędzy Spółką a PGZ wyniosły łącznie 27 551,1 tys. zł. Były to wpłaty z tytułu: *umowy prowizyjnej* (...) ²⁶, *dywidend* (...) ²⁷, *kupna usług pozaprodukcyjnych* (...) ²⁸, *partycypacji w kosztach udziału w targach* (...) ²⁹ oraz *reprezentacji i reklamy* (...) ³⁰, a także *kosztów delegacji* (...) ³¹ i *innych* (...) ³².

(akta kontroli str. 1123)

²⁴ Dz. U. z 2018 r., poz. 395 ze zm. Dalej: *ustawa o rachunkowości*.

²⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

²⁶ Ibidem

²⁷ Ibidem

²⁸ Ibidem

²⁹ Ibidem

³⁰ Ibidem

³¹ Ibidem

³² Ibidem

W dniu 5 maja 2016 r. zawarta została na czas nieokreślony *umowa prowizyjna*³³ pomiędzy PGZ a PCO. Prezes Spółki otrzymał dwa egzemplarze podpisanej przez PGZ umowy na spotkaniu w dniu 26 kwietnia 2016 r., na które został zaproszony w celu omówienia warunków współpracy pomiędzy spółkami. Według Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego Spółki³⁴, PCO formalnie nie wniosła zastrzeżeń do tej umowy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 *umowy prowizyjnej* PGZ zobowiązała się do promocji/marketingu produktów/usług dostarczanych przez Spółkę, pomocy przy pozyskiwaniu finansowania na zakup części i podzespołów wykorzystywanych przez Spółkę w ramach prowadzonej działalności, przekazywania pieniędzy Spółce na wnoszenie wadium w toku postępowań o udzielenie zamówień na rzecz podmiotów spoza GK PGZ. Natomiast PCO, zgodnie z art. 2 ust. 2 umowy, zobowiązała się do wypłacania PGZ wynagrodzenia [...]³⁵ od każdej sprzedaży/dostawy lub wykonania usług na rzecz podmiotów trzecich. *Umowa prowizyjna* została zmieniona trzema aneksami³⁶.

[...] ³⁷

W sprawozdaniach w zakresie prac zrealizowanych przez PGZ na rzecz PCO oraz w zestawieniach załączonych do faktur wykazano, że w ramach *umowy prowizyjnej* Spółka uzyskała m.in. następujących świadczenia:

- prawo do korzystania ze znaku towarowego PGZ (wynagrodzenie z tego tytułu odpowiadało 84,0% wartości netto wykazywanej na poszczególnych fakturach),
- prace związane z pozyskiwaniem i realizacją projektów na rzecz MON,
- usługi promocyjno-handlowe,
- nadzór nad przestrzeganiem procedur bezpieczeństwa i etyki oraz procedur antykorupcyjnych,
- usługi związane z zarządzaniem grupą kapitałową,
- prace wdrożeniowe w obszarze elektroniki, teleinformatyki, innowacji, nowych technologii i projektów B+R realizowanych w PGZ na rzecz Grupy Kapitałowej.

Wszystkie koszty ponoszone przez PCO z tytułu *umowy prowizyjnej* zostały zaliczone przez Spółkę do kosztów uzyskania przychodów, a ponadto PCO odliczyła podatek VAT naliczony z faktur wystawionych przez PGZ. PCO zaliczyła koszty wszystkich usług świadczonych przez PGZ w ramach *umowy prowizyjnej* do kosztów uzyskania przychodów, ponieważ usługi te zostały wykonane i były bezpośrednio związane z prowadzoną przez Spółkę działalnością oraz uzyskiwanymi przychodami. Usługi były realizowane na warunkach rynkowych, a ich wykonanie zostało udokumentowane³⁸.

Według Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego³⁹ świadczenia otrzymane przez PCO od PGZ w ramach *umowy prowizyjnej* były ekwiwalentne w stosunku do zapłaconych kwot. Obniżona konkurencyjność cenowa PCO (ze względu na konieczność uwzględnienia prowizji na rzecz PGZ w kalkulacjach cenowych sprzedawanych

³³ *Umowa prowizyjna* nr NB/209/2016 z 5 maja 2016 r.

³⁴ Pismo DE/271/2018 z 17 października 2018 r.

³⁵ Ibidem

³⁶ Nr 1/2016 z 14 września 2016 r. nr 2/2017 z 29 maja 2017 r., nr 3/2017 z 25 września 2017 r.

³⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

³⁸ Wyjaśnienia Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego. Pismo PCO znak DE/7/2019 z 4 stycznia 2019 r.

³⁹ Pismo PCO znak NB/271/2018 z 17 października 2018 r.

produktów) i dodatkowe wydatki na prowizję „generowały potencjał” do pozyskiwania nowych kontraktów i uzyskiwania dodatkowych przychodów.

W odniesieniu do transakcji z PGZ z tytułu *umowy prowizyjnej* Spółka posiadała dokumentację podatkową, o której mowa w art. 9a ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁴⁰, a w szczególności:

- Dokumentację Cen Transakcyjnych dla PCO SA, Wynagrodzenie z tytułu Umowy Prowizyjnej 2016 (dokument sporządzony na zlecenie Zarządu Spółki przez firmę konsultingową),
- Dokumentację Cen Transakcyjnych dla PCO SA, Umowa Prowizyjna 2017,
- Dokumentację Podatkową Local File dla podatnika PCO SA, Umowa Prowizyjna, rok podatkowy 2017 r. (dokument sporządzony na zlecenie PGZ).

W odniesieniu do procesu zatwierdzania i akceptacji faktur VAT dotyczących umowy prowizyjnej NIK zwraca uwagę na następujące kwestie:

- Na dokumentach pn. *Sprawozdania w zakresie prac realizowanych przez PGZ na rzecz PCO* (załączniki do faktur wystawionych przez PGZ w latach 2016-2017), nie została zamieszczona data ich sporządzenia. Także w *Protokołach zdawczo-odbiorczych w sprawie odbioru przedmiotu Umowy prowizyjnej z 2017 r.* osoby reprezentujące PCO nie umieszczały daty podpisania protokołu, mimo, że na protokole było przewidziane miejsce na jej podanie.
- Na podpisywanych przez osoby reprezentujące PCO *Protokołach zdawczo-odbiorczych w sprawie odbioru przedmiotu Umowy prowizyjnej* nie były zamieszczane dane identyfikujące przedmiot Umowy (np. informacje o numerze faktury VAT lub okresie, w którym świadczone były usługi);

Według Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego⁴¹, protokoły zdawczo-odbiorcze były dokumentami generowanymi i sygnowanymi przez PGZ bez daty ich podpisania, wobec czego PCO dokonywała również jedynie ich podpisu, nie ingerując w ich treść merytoryczną.

(akta kontroli str. 9, 13, 19, 537-548, 823-824, 826-827, 831, 833-1079, 1221-1222, 1224-1225, 1227, 1230-1262, 1749, 1756, 1770-1774, 1776-1803, 1805-1806, 1808, 1810-1903, 1908-1909, 1911-1912, 1915, 2018)

W dniu 19 listopada 2018 r. Zarząd Spółki podpisał z PGZ nową *umowę prowizyjną* i o świadczenie usług wsparcia⁴², [...] ⁴³

Przed podpisaniem *umowy prowizyjnej* i o *świadczenie usług wsparcia* Spółka zgłaszała [...] ⁴⁴ uwagi do jej projektu⁴⁵.

[...] ⁴⁶

⁴⁰ Dz.U. z 2018 r., poz. 1036 ze zm.

⁴¹ Pismo PCO znak NB/26/2019 z 9 stycznia 2019 r.

⁴² Umowa prowizyjna i o świadczenie usług wsparcia NB/683/2018 z 19 listopada 2018 r. Dalej: *umowa prowizyjna i o świadczenie usług wsparcia*.

⁴³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁴⁴ Ibidem

⁴⁵ Pismo PCO znak DE/126/2018/801 z 23 maja 2018 r.

⁴⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

Według Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego⁴⁷ najważniejsza uwaga PCO dotycząca rezygnacji z proponowanego w projekcie nowej umowy zwiększenia prowizji za pośrednictwo z [...] ⁴⁸ została uwzględniona. Natomiast, w odniesieniu do pozostałych zgłoszonych uwag, PGZ poinformowała, że zostaną one rozpatrzone po podpisaniu nowej umowy prowizyjnej.

Po otrzymaniu od PGZ w dniu 18 września 2018 r. wzoru umowy, Zarząd PCO zgłosił kolejne uwagi⁴⁹, [...] ⁵⁰

W związku z przedłużającym się procesem zawierania umowy PGZ, w piśmie z 11 października 2018 r.⁵¹ wezwała m.in. PCO do jej podpisania i stwierdziła, że wstrzymywanie procesu, mającego na celu zabezpieczenie spółek pod względem podatkowym, będzie miało negatywny wpływ na sytuację finansową GK PGZ. PGZ zwróciła się do Rad Nadzorczych spółek o niezwłoczną akceptację umowy poprzez podjęcie uchwał w trybie obiegowym. Kolejne ponaglenie pisemne PGZ skierowała do spółek w dniu 6 listopada 2018 r.⁵² W piśmie tym poinformowano m.in., że w odniesieniu do sprzedaży eksportowej wynagrodzenie PGZ będzie naliczane tylko w przypadku faktycznego pośrednictwa PGZ przy pozyskaniu i realizacji kontraktu.

W dniu 15 października 2018 r. Zarząd PCO podjął uchwałę dotyczącą zawarcia przez Spółkę umowy prowizyjnej i o świadczenie usług wsparcia, uzależniając jej podpisanie od wyrażenia zgody przez Radę Nadzorczą, co nastąpiło w dniu 14 listopada 2018 r.

PGZ, z tytułu świadczenia usług określonych w umowie prowizyjnej i o świadczenie usług wsparcia, wystawiła jedną fakturę za okres od stycznia do września 2018 r. Dotyczyła ona zarówno wynagrodzenia za usługi pośrednictwa (...) ⁵³, jak i za usługi wsparcia (...) ⁵⁴. Do dnia 14 stycznia 2019 r. w PCO nie zakończył się proces weryfikacji tej faktury, a Zarząd Spółki nie potwierdził protokolarnie faktu wykonania usług wymienionych w załączonym do faktury „Sprawozdaniu w zakresie realizowanych usług w okresie styczeń-wrzesień 2018”.

(akta kontroli str. 9, 13, 19, 549-577, 824, 837-831, 1080-1098, 1479-1482, 1672-1676, 1678-1679, 1702, 1704-1705, 1707-1735, 1750, 1756, 1920-1926, 1928, 1931)

W latach 2015-2017 Walne Zgromadzenia Spółki przeznaczyły na dywidendę łącznie 21 427,6 tys. zł, tj.: 3 061,1 tys. zł za 2014 r., 3 061,1 tys. zł za 2015 r., 7 040,5 tys. zł za 2016 r. oraz 8 264,9 tys. zł za 2017 r., z czego dla PGZ odpowiednio: 2 745,4 tys. zł, 2 745,4 tys. zł, 6 314,4 tys. zł oraz 7 412,6 tys. zł⁵⁵.

Zarząd PCO w latach 2015-2017 nie proponował wypłat dywidend z zysku. Zysk netto kształtował się na poziomie: 20 465,8 tys. zł (za 2014 r.), 21 436,4 tys. zł

⁴⁷ Pismo PCO znak DE/271/2018 z 17 października 2018 r.

⁴⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁴⁹ Pismo PCO znak DN/2011/018 z 28 września 2018 r.

⁵⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁵¹ Pismo PGZ znak BFIN.300.1.2018/170 z 11 października 2018 r.

⁵² Pismo PGZ znak BFIN.300.1.2018/199 z 6 listopada 2018 r.

⁵³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁵⁴ Ibidem

⁵⁵ Według stanu na dzień 06.11.2018 r. za 2017 r. wypłacona została dywidenda dla PGZ w kwocie 2 599,5 tys. zł. Dalsze dywidendy, zgodnie z propozycją PCO przedstawioną PGZ w piśmie znak DE/200/2018 z 7 sierpnia 2018 r., będą realizowane sukcesywnie z wpał dywidend od spółek zależnych.

(za 2015 r.) i 24 171,5 tys. zł (za 2016 r.) W 2018 r. Zarząd Spółki zaproponował natomiast wypłatę dywidendy z zysku za 2017 r. (27 508,1 tys. zł) w kwocie 7 193,5 tys. zł.

Według Dyrektora Biura Zarządu i Nadzoru Właścicielskiego (BZiNW)⁵⁶, wypłata dywidendy obniżyła możliwość finansowania działalności z własnych środków oraz zmniejszyła płynność finansową. Dla ograniczenia negatywnych konsekwencji wypłaty dywidendy, PCO corocznie starała się pokryć znaczną jej część dywidendami z zysku spółek zależnych.

(akta kontroli str. 1122, 1360, 1363-1364, 1375, 1378-1420)

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym PCO⁵⁷, zadania z zakresu nadzoru nad racjonalnym wykorzystaniem aktywów (akcje, udziały), którymi dysponuje Spółka, wykonuje Zespół Nadzoru Właścicielskiego, podlegający Dyrektorowi BZiNW.

Zgodnie z *Zasadami Nadzoru Korporacyjnego w Spółkach GK PCO*, spółki zależne przekazywały do PCO *Kwartalne informacje o spółce* oraz *Kwartalne raporty o spółce*. Sytuacja finansowa tych podmiotów była analizowana przez komórkę ds. kontrolingu. Ponadto spółki zależne przysyłały do PCO roczne plany rzeczowo-finansowe, analizę wykonania planu rzeczowo-finansowego, sprawozdania finansowe, sprawozdania zarządu z działalności spółki, opinię i raport biegłego rewidenta. W PCO sprawozdania finansowe spółek zależnych oraz dokumenty z nimi związane podlegały szczegółowej analizie.

Według Dyrektora BZiNW⁵⁸ w sprawach obsady stanowisk w organach spółek zależnych Zarząd Spółki otrzymuje i wykonuje stosowne rekomendacje PGZ. W konsekwencji tych rekomendacji w RN PSO MASKPOL znajdują się wyłącznie osoby wskazane przez PGZ oraz przedstawiciele pracowników. Powoływanie i odwoływanie członków zarządów w spółkach zależnych, po zmianach ich statutów w listopadzie 2017 r., znalazło się w kompetencjach Rad Nadzorczych tych spółek.

(akta kontroli str. 1361-1363, 1366-1371, 1375, 1469-1478, 1496-1499, 1505-1652)

Według Pełnomocnika Zarządu ds. Nadzoru Właścicielskiego⁵⁹, od dnia 15 stycznia 2018 r. (tj. od dnia odwołania z RN PSO MASKPOL Ryszarda Kardasza – byłego Prezesa PCO) Spółka nie ma bezpośredniego wpływu na działania tego organu, a co za tym idzie w sposób ograniczony może wpływać na działalność i funkcjonowanie swojej spółki zależnej. W dniu 28 grudnia 2018 r. PGZ zwróciło się do PCO z wnioskiem o podjęcie działań mających na celu dokonanie zmian w składzie RN PSO MASKPOL, polegających m.in. na powołaniu do jej składu osoby rekomendowanej przez Spółkę. PCO z dniem 17 stycznia 2019 r.⁶⁰ powołała do składu Rady Nadzorczej PSO MASKPOL m.in. swojego przedstawiciela.

(akta kontroli str. 1375, 1687-1691, 2001-2003, 2021-2023)

Rekomendacje w zakresie wyznaczania celów dla członków zarządów spółek zależnych w latach 2017-2018 były przekazywane Radom Nadzorczym tych spółek bezpośrednio przez PGZ. Rady miały monitorować i oceniać realizację tych celów. W latach 2015-2016 przyznanie nagrody za poszczególne lata obrotowe członkom zarządów spółek zależnych uzależnione było od osiągnięcia wyznaczonych celów (dodatni wynik finansowy netto za rok obrotowy, niedopuszczenie do pogorszenia sytuacji finansowej oraz podjęcie działań inwestycyjnych i rozwojowych, które przy-

⁵⁶ Pismo PCO znak NB/654/2018 z 13 listopada 2018 r.

⁵⁷ Regulamin organizacyjny PCO SA, wrzesień 2018 r. (załącznik do Uchwały Zarządu PCO Nr 7/09/2018 z 17 września 2018 r.).

⁵⁸ Pismo PCO znak NB/654/2018 z 13 listopada 2018 r.

⁵⁹ Pismo PCO znak NB/730/2018 z 10 grudnia 2018 r.

⁶⁰ Oświadczenie PCO znak DN/99/2019 z 16 stycznia 2019 r. dotyczące powołania członków RN PSO MASKPOL.

czynią się do wzrostu wartości firmy i jej konkurencyjności na rynku). Według wyjaśnień Dyrektora BZiNW⁶¹, w odniesieniu do lat obrotowych 2014-2017 nie było przypadku wnioskowania przez Zarząd PCO o nieprzyznanie nagród rocznych członkom zarządów spółek zależnych.

(akta kontroli str. 1362, 1370-1371, 2021-2023)

W latach 2015-2018 (I półrocze) PCO pobrała dywidendy od spółek zależnych i stowarzyszonych w łącznej kwocie 6 074,5 tys. zł (2 512,5 tys. zł w 2015 r., 3 432,7 tys. zł w 2016 r., 129,3 tys. zł w 2017 r.), z czego: 4 643,4 tys. zł od PSO MASKPOL, 641,7 tys. zł od ZM Tarnów, 759,0 tys. zł od FB Łucznik oraz 30,4 tys. zł od CENZIN sp. z o.o.⁶²

[...] ⁶³

(akta kontroli str. 1124, 1361, 1365, 1371-1374, 1421-1468, 1929, 1933, 1965)

W latach 2015-2018 (I półrocze) PCO nie dokapitalizowała gotówkowo spółek zależnych.

(akta kontroli str. 1125)

W okresie objętym kontrolą⁶⁴ z Zarządu Spółki odwołano trzy osoby, a na ich miejsce powołano nowych członków Zarządu W przypadkach zmian w składach osobowych zarządów spółek zależnych w stosownych uchwałach Walnych Zgromadzeń oraz Rad Nadzorczych spółek nie były podawane uzasadnienia zmian.

(akta kontroli str. 4-7, 1138-1144, 1146-1220, 1469-1478, 1499)

2.2. Działalność gospodarcza oraz wyniki ekonomiczne spółki

Opis stanu
faktycznego

PCO w okresie objętym kontrolą uczestniczyła jako lider konsorcjum w realizacji jednego programu PMT (TYTAN) i w 2015 r. uzyskała z tego tytułu przychody w wysokości 9,6 mln zł. Program ten jest wykonywany podstawie umowy z dnia 26 czerwca 2014 r. o realizację pracy rozwojowej *Zaawansowane Indywidualne Systemy Walki (ZISW) kr. TYTAN*⁶⁵, zawartej pomiędzy konsorcjum składającym się z 13 podmiotów, a Inspektorem Uzbrojenia MON. W tym samym dniu konsorcjum zawarło z IU MON ośmioletnią Umowę Ramową na dostawy zestawów TYTAN. W skład kompletnego zestawu, którego integratorem jest PCO, wchodzi w szczególności uzbrojenie wraz z amunicją, środki przetwarzania informacji i łączności, zarządzanie energią, optoelektroniczne elementy rozpoznania oraz celowania, a także elementy umundurowania zapewniające bezpieczeństwo.

Realizacja umowy rozpoczęła się w dniu 1 lipca 2014 r. Jej pierwszy etap został zrealizowany zgodnie z harmonogramem. Wyniki zostały przekazane do odbioru w dniu 31 sierpnia 2015 r., a podpisanie protokołu odbioru (bez uwag) nastąpiło w dniu 29 września 2015 r. Dalsze prace zostały wstrzymane w związku z prowadzonymi z inicjatywy MON negocjacjami zmian w ww. umowie. Protokół z negocjacji zmian został ostatecznie uzgodniony w dniu 18 sierpnia 2016 r. Na mocy aneksu nr 2 z dnia 8 listopada 2016 r., dokonano m.in. zmian harmonogramu realizacji umowy, w tym terminu rozpoczęcia etapu II z dnia 1 listopada 2015 r. na dzień 1 września 2016 r., a także terminu zakończenia realizacji całej umowy z dnia 30 października 2017 r. na dzień 30 listopada 2019 r. W aneksie nr 3 do umowy

⁶¹ Pismo PCO znak NB/654/2018 z 13 listopada 2018 r.

⁶² PCO posiada 1,02% udziałów w kapitale CENZIN sp. z o.o.

⁶³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁶⁴ Przedstawione w wystąpieniu zmiany w zarządach Spółki oraz spółek zależnych uwzględniają stan do dnia 3 października 2018 r.

⁶⁵ Umowa nr IU/308/VI-21/UZ/NEG/ROZ/K/2012-2017/313 z 26 czerwca 2014 r.

termin wykonania całości pracy rozwojowej przedłużono, również z przyczyn leżących po stronie zamawiającego (IU MON), do dnia 31 marca 2020 r.

PCO, jako poddostawca⁶⁶ innych spółek (dostawców wyrobów finalnych) uczestniczyła w następujących programach PMT: System Obrony Powietrznej, Modernizacja Wojsk Pancernych i Zmechanizowanych, Modernizacja Wojsk Rakietowych i Artylerii oraz Kołowe Transportery Opancerzone ROSOMAK. Spółka uzyskała z tego tytułu w latach 2013-2018 łącznie 119 671,9 tys. zł (...)⁶⁷.

Według Dyrektora Sprzedaży⁶⁸, specjalizacja Spółki nie predestynuje jej do roli integratora/lidera konsorcjów w programach platformowych, lecz jako poddostawcy dla poszczególnych konsorcjantów/liderów w ramach poszczególnych programów. Oferta spółki jest natomiast pierwszym wyborem w przypadku konieczności wykorzystania optoelektroniki w konkretnych projektach.

W latach 2015-2018 (I półrocze) PCO uczestniczyła łącznie w 28 przetargach na zamówienia dla Sił Zbrojnych RP (w poszczególnych latach odpowiednio: dziewięciu, dziewięciu, sześciu i czterech), z których wygrała 27 (jeden przetarg został unieważniony). W tym okresie PCO zrealizowała natomiast 28 zamówień (w tym jedno z 18 listopada 2014 r.)

(akta kontroli str. 1324, 1326, 1328-1330, 1653-1654, 1656-1659, 1670, 2023-2024, 2026-2030)

Przychody Spółki ze sprzedaży i zrównane z nimi w latach 2015-2017 wyniosły odpowiednio: 193 076,5 tys. zł, 224 493,9 tys. zł i 257 783,2 tys. zł, co oznaczało wzrost (rok do roku) odpowiednio o: 16,3% oraz 14,8%. W strukturze przychodów dominowały wpływy ze sprzedaży produktów (praktycznie w całości z segmentu „S”), stanowiąc odpowiednio 72,8% w 2015 r, 82,4% w 2016 r. i 94,6% całości przychodów w 2017 r. W okresie tym wzrosły one znacząco i wynosiły: 140 595,7 tys. zł, 184 921,8 tys. zł oraz 243 921,7 tys. zł. Przychody ze sprzedaży usług również dotyczyły głównie segmentu „S” i wynosiły odpowiednio: 14 737,1 tys. zł, 9 755,7 tys. zł i 5 188,6 tys. zł.

Według Dyrektora Sprzedaży⁶⁹, główną przyczyną spadku przychodów ze sprzedaży usług „S” było nierealizowanie napraw tzw. małej noktowizji na rzecz 2 Regionalnej Bazy Logistycznej, w związku z przedłużającym się sporem dotyczącym zamówienia publicznego. Wartość innych usług, realizowanych na rzecz podmiotów takich jak Huta Stalowa Wola SA, ZM „Bumar-Łabędy” SA, Rosomak SA czy Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne SA w Poznaniu, utrzymywała się w tych latach na zbliżonym poziomie. Ze względu na pełne obciążenie portfela zamówień usługami typu „S”, pozostałe usługi (segmentu „C”) nie stanowią dla Spółki priorytetu. Są one wykonywane sporadycznie i obejmują m.in. obróbkę mechaniczną i optyczną oraz usługi z dziedziny badań jakościowych.

PCO podejmowała działania dla rozwoju segmentu „C”. Uruchomiono m.in. projekty: kamera termowizyjna dla kolei w ramach systemu kontroli otoczenia pojazdu szynowego, koronograf PROBA-3 w ramach projektu realizowanego dla Europejskiej Agencji Kosmicznej, CIROP – kompaktowy system optyczny z kanałem podczerwieni do obserwacji Ziemi czy ZGO – zintegrowana obserwacyjna głowica optoelektroniczna do instalacji na platformach bezzałogowych.

⁶⁶ W ramach umów podpisanych bezpośrednio z tymi spółkami, nie zaś – z Inspektoratem Uzbrojenia.

⁶⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁶⁸ Pismo PCO znak NB/718/201 z 4 grudnia 2018 r.

⁶⁹ Pismo PCO znak NB/718/201 z 4 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 1126, 1654, 1660-1664)

Eksport, wyłącznie w ramach segmentu „S”, stanowił nieznaczną część przychodów ze sprzedaży ogółem (3,3% w 2015 r., 2,2% w 2016 r. i 4,3% w 2017 r.). Przychody z eksportu produktów wyniosły odpowiednio: 5 557,8 tys. zł, 4 549,9 tys. zł i 10 588,5 tys. zł, a przychody z eksportu usług: 896,4 tys. zł, 343,2 tys. zł i 366,3 tys. zł.

Głównymi kierunkami eksportu produktów były: Ukraina (46,9%), Singapur (24,8%) i Niemcy (13,3%), a usług - Ukraina (65,1% całości przychodów z tego tytułu).

[...] ⁷⁰

Według Dyrektora Sprzedaży ⁷¹, faktyczny wpływ działań PGZ na realizację projektów eksportowych PCO jest trudny do określenia, jednak współpraca z PGZ przy promocji oferty Spółki na rynkach zagranicznych spowodowała wzrost rozpoznawalności marki PCO wśród klientów zagranicznych.

(akta kontroli str. 1108, 1126-1127, 1654, 1664-1665, 1737, 1742-1745, 1759-1761)

Wartości wskaźników ekonomicznych Spółki w latach 2015-2017 świadczą o jej stabilnej sytuacji finansowej. Rentowność sprzedaży (ROS), pomimo wahań (odpowiednio 17,0%, 12,6% i 15,0%) utrzymywała się na relatywnie wysokim poziomie. W 2017 r. zwiększyła się do poziomu 6,5% rentowność aktywów (ROA), ilustrująca zdolność aktywów Spółki do generowania zysków (w poprzednich latach wskaźnik ten kształtował się na poziomie 5,9% oraz 4,7%). Wzrosła również rentowność kapitału własnego (ROE), przedstawiająca wysokość zysku przypadającą na jeden złoty kapitału własnego (w poszczególnych latach: 7,9%, 8,2% i 8,8%). Wahaniami podlegał wskaźnik zadłużenia aktywów (24,7%, 43,3% i 26,4%), jednak nie przekroczył dolnego progu przedziału uważanego za graniczny (57%-67%). Kształtował się więc na poziomie niewskazującym na zagrożenie kredytowe. Wskaźnik płynności wynosił w kolejnych latach odpowiednio 2,3%, 1,6% i 4,1% (optimum to 1,5% do 2,0%), co oznacza, że w Spółce nie ma zagrożeń dla spłaty bieżących zobowiązań.

(akta kontroli str. 1107)

Nakłady na prace badawczo-rozwojowe ⁷² poniesione przez Spółkę w latach 2015-2017 wynosiły łącznie 49 489,9 tys. zł (17 577,7 tys. zł w 2015 r., 18 802,7 tys. zł w 2016 r. i 13 109,5 tys. zł w 2017 r.). Udział nakładów na prace B+R w przychodach ze sprzedaży i zrównanych z nimi zmniejszał się w kolejnych latach i wynosił odpowiednio: 9,1%, 8,4% i 5,1%. W analizowanym okresie malały nakłady na działalność innowacyjną (obejmującą działalność badawczo-rozwojową) i wynosiły: 23 171 tys. zł w 2015 r., 21 283 tys. zł w 2016 r. i 15 500 tys. zł w 2017 r. (łącznie 59 954 tys. zł).

Według Dyrektora ds. Rozwoju i Wdrożeń ⁷³, obniżenie w 2017 r. nakładów na prace B+R oraz na innowacje wynikało głównie z zakłóceń w realizacji trzech zadań ⁷⁴.

(akta kontroli str. 1107, 1126, 1325, 1654, 1665-1666, 1764, 1766-1767)

W latach 2015-2018 (I półrocze) PCO poniosła nakłady inwestycyjne w łącznej kwocie 86 162,3 tys. zł, tj.: 14 300,2 tys. zł w 2015 r., 45 951,7 tys. zł w 2016 r., 12 114,1 tys. zł w 2017 r. i 13 796,3 tys. zł w I półroczu 2018 r. W tym na środki trwałe tzw.

⁷⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁷¹ *Ibidem*.

⁷² Dalej także: prace B+R.

⁷³ Pismo PCO znak NB/718/201 z 4 grudnia 2018 r.

⁷⁴ Wideotraker WITRAK, zintegrowana obserwacyjna głowica optoelektroniczna do instalacji na platformach bezzalagowych, realizacja programu TYTAN.

„wysokocenne” odpowiednio: 12 771,3 tys. zł, 43 521,9 tys. zł, 4 914,3 tys. zł i 9 303,3 tys. zł.

Badaniem NIK objęto osiem zadań inwestycyjnych – po dwa zadania zakończone w poszczególnych latach, które stanowiły łącznie 68,0% nakładów poniesionych w tym okresie na środki trwałe „wysokocenne”, tj.:

- Automat do montażu elektronicznych elementów powierzchniowych (zadanie zrealizowane w IV kwartale 2015 r., [...]⁷⁵
- Zakup prawa wieczystego użytkowania nieruchomości gruntowej wraz z prawem własności budynków od PIT-RADWAR SA (zadanie zrealizowane w IV kwartale 2015 r., [...]⁷⁶;
- Zakup prawa wieczystego użytkowania nieruchomości gruntowej niezbudowanej wraz z prawem własności budynków od PIT-RADWAR SA [zadanie zrealizowane w II kwartale 2016 r., (...)⁷⁷];
- Centrum frezarskie dwie sztuki [zadanie zakończone w II kwartale 2016 r., (...)⁷⁸];
- Adaptacja pomieszczeń oraz zakup i uruchomienie instalacji zasilających do nowej aparatury próżniowej [zadanie zrealizowane w I kwartale 2018 r., (...)⁷⁹];
- Stanowisko do sprawdzania jakości powierzchni elementów optycznych stosowanych w termowizji [(...)⁸⁰zostało ono zrealizowane w IV kwartale 2017 r.(...)⁸¹];
- Centrowka [zadanie zrealizowane w II kwartale 2018 r., (...)⁸²];
- Stanowisko do pomiaru wybranych parametrów wzmacniaczy obrazu (zadanie zrealizowane w I kwartale 2018 r., (...)⁸³.

(akta kontroli str. 1654-1655, 1667-1668, 1703-1704, 1909, 1912-1914, 1917-1925, 1931-1958)

[...]⁸⁴

Poziom jakościowy produktów i usług Spółki.

W latach 2015-2018 (I półrocze) w PCO nie było przypadku nieodebrania produktów lub usług przedstawionych przez Spółkę do odbioru z powodu niespełnienia wymagań jakościowych. PCO uznała natomiast reklamacje z powodu niespełnienia wymagań jakościowych i dokonała naprawy łącznie 95 wyrobów (21 w 2015 r., 19 w 2016 r., 20 w 2017 r. i 35 w I półroczu 2018 r.). [...]⁸⁵

(akta kontroli str. 1655, 1668, 2024, 2031-2033)

W okresie objętym kontrolą⁸⁶ PCO obciążona została ponadto karami umownymi, głównie z tytułu nieterminowych dostaw, [...]⁸⁷ Kary naliczone w latach 2015-2017

⁷⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

⁷⁶ Ibidem

⁷⁷ Ibidem

⁷⁸ Ibidem

⁷⁹ Ibidem

⁸⁰ Ibidem

⁸¹ Ibidem

⁸² Ibidem

⁸³ Ibidem

⁸⁴ Ibidem

⁸⁵ Ibidem

⁸⁶ Według stanu na dzień 14 listopada 2018 r.

⁸⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 poz. 1764) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na tajemnicę handlową przedsiębiorcy

stanowiły odpowiednio 0,06%, 0,01% i 0,06% przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi.

[...] ⁸⁸

(akta kontroli str. 1483-1486, 1489-1495)

W latach 2015-2017 w PCO nieznacznie wzrastało przeciętne zatrudnienie: z 566 osób w 2015 r. do 592 w 2016 r. (wzrost o 4,6%) i 628 osób w 2017 r. (wzrost o 6,1%). Zatrudnienie na stanowiskach robotniczych stanowiło odpowiednio: 45,6%, 44,6% i 43,5% ogółu zatrudnionych. [...] ⁸⁹

W latach 2015-2017 wzrastała również produktywność jednego miejsca pracy ⁹⁰, która wynosiła 354,8 tys. zł w 2015 r., 399,4 tys. zł w 2016 r. (wzrost o 12,6%) i 430,1 tys. w 2017 r. (wzrost o 7,7%).

[...] ⁹¹

(akta kontroli str. 1107, 1109)

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Spółka w dniu 27 września 2016 r. zatwierdziła fakturę VAT nr FAP/2016/09/10, wystawioną przez PGZ w dniu 15 września 2016 r. i obejmującą m.in. opłatę licencyjną z tytułu korzystania ze znaku towarowego PGZ SA (...) ⁹². Została ona opłacona w dwóch transzach, w dniach 30 września 2016 r. oraz 6 października 2016 r., to jest przed datą wejścia w życie aneksu nr 1/2016 do umowy prowizyjnej (10 listopada 2016 r.). Dopiero w tym aneksie ustalono, że *przez promowanie i poszukiwanie Zamawiających rozumiane są w szczególności usługi zarządzania oraz udostępniania znaku towarowego* ⁹³. Do czasu wejścia w życie aneksu, na mocy którego obowiązywać zaczął także „Regulamin używania znaków towarowych identyfikujących Polską Grupę Zbrojeniową”, w umowie prowizyjnej brak było podstawy do pobierania opłat za korzystanie ze znaku towarowego. W ocenie NIK, umowa prowizyjna przed zmianą wprowadzoną aneksem nie spełniała bowiem wymogów umowy licencyjnej, o której mowa w art. 163 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. *Prawo własności przemysłowej* ⁹⁴. NIK nie podziela poglądu wyrażonego przez Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego ⁹⁵, który potwierdził wprawdzie, że w *umowie prowizyjnej* nie zawarto wprost postanowień dotyczących korzystania ze znaku towarowego PGZ i nie zawarto też dodatkowej umowy licencyjnej w tym zakresie. Argumentował on jednak, że zgoda na korzystanie ze znaku towarowego w granicach prowadzonej przez PCO działalności gospodarczej została wyrażona w sposób dorozumiany (tzw. licencja dorozumiana).

(akta kontroli str. 537-544, 1230-1246, 1770-1774, 1776-1802, 1909, 1911-1912, 2018)

2. Dwie faktury VAT ⁹⁶ obejmujące m.in. wynagrodzenie za usługi świadczone na rzecz PCO przez PGZ zatwierdzone zostały w Spółce odpowiednio w dniach 27 września 2016 r. oraz 19 stycznia 2017 r. Nastąpiło to przed otrzymaniem przez Spółkę sprawozdań w zakresie prac realizowanych przez PGZ na rzecz PCO w ramach *umowy prowizyjnej* w okresie od maja do grudnia 2016 r. Sprawozdanie te wpłynęły do PCO w dniu 23 marca 2017 r. W praktyce oznacza to, że w dniu zatwierdzenia płatności Spółka nie miała pełnej orientacji, za jakie usługi/czynności płatność została dokonana.

⁸⁸ Ibidem

⁸⁹ Ibidem

⁹⁰ Liczona jako relacja przychodów z całokształtu działalności do przeciętnego zatrudnienia.

⁹¹ Ibidem

⁹² Ibidem

⁹³ Art. 1 ust. 2 Umowy prowizyjnej, zmienionej Aneksem nr 1/2016.

⁹⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 776.

⁹⁵ Pismo PCO znak NB/5/2019 z 3 stycznia 2019 r.

⁹⁶ Faktura VAT nr FAP/2016/09/10 z 15 września 2016 r. oraz nr FAP/2017/01/06 z 15 stycznia 2017 r.

(akta kontroli str. 1230-1251, 1908-1909, 1911, 1920-1926, 2007-2008, 2018)

3. Skonsolidowane sprawozdania finansowe GK PCO za lata 2015-2017 zostały sporządzone odpowiednio 18 kwietnia 2016 r., 15 maja 2017 r. oraz 27 kwietnia 2018 r., tj. po terminie określonym w art. 63c ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dnia bilansowego, na który jednostka dominująca sporządza roczne sprawozdanie finansowe. Według Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego⁹⁷, skonsolidowane sprawozdania finansowe GK PCO były wykonywane zgodnie z harmonogramami prac nad skonsolidowanym sprawozdaniem Grupy PGZ. Ponadto spółki zależne w terminie do 31 marca sporządzały i poddawały badaniu przez biegłego rewidenta jednostkowe sprawozdania finansowe, na podstawie których można było sporządzić skonsolidowane sprawozdanie finansowe GK PCO. Z przedstawionych przez Spółkę harmonogramów pracy nad skonsolidowanym sprawozdaniem Grupy PGZ za lata 2015-2017 wynika, że spółki miały przekazywać do PGZ zbadane jednostkowe sprawozdania finansowe do 15 marca, natomiast zbadane skonsolidowane sprawozdania finansowe miały być udostępniane przez grupy kapitałowe niższego szczebla do 30 kwietnia następnego roku⁹⁸. W ocenie NIK harmonogram ten nie odpowiadał przepisom powszechnie obowiązującym w tym zakresie. Zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości, odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, ponosi kierownik jednostki.

(akta kontroli str. 12, 15, 357-443, 1804-1808, 1904-1907)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Spółka zarządzana była efektywnie i uzyskiwała dodatnie i rosnące wyniki finansowe. Kształtowanie się podstawowych wskaźników finansowych (rentowność, zadłużenie, płynność) świadczyło o stabilnej sytuacji finansowej PCO. Systematyczny wzrost realizowanych przez Spółkę przychodów ze sprzedaży wynikał ze znaczącego wzrostu sprzedaży produktów „S” (w tym także – z eksportu tych produktów). Zmniejszyły się natomiast przychody ze sprzedaży usług „S”. Spółka realizowała projekty badawczo-rozwojowe i innowacyjne oraz prowadziła inwestycje rozwojowe, ponosząc znaczące nakłady inwestycyjne finansowane ze środków własnych. PCO prawidłowo sprawowała nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi, pomimo iż w przypadku PSO MASKPOL od 15 stycznia 2018 r. utrudnione było wykonywanie funkcji nadzorczych, ze względu na brak przedstawiciela PCO w Radzie Nadzorczej tej spółki. Stwierdzone nieprawidłowości nie wywołały wprowadzenia negatywnych skutków dla przedsiębiorstwa Spółki, niemniej jedna z nich (opłacanie faktur za usługi przed weryfikacją faktu wykonania tych usług) stwarzały ryzyko poniesienia wydatków niegospodarnych. Ryzyko to będzie się utrzymywać w przypadku ponowienia się takiej samej praktyki wnoszenia opłat w ramach nowych umów prowizyjnych.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Niedopuszczenie do przekraczania terminów sporządzenia skonsolidowanych sprawozdań finansowych GK PCO, określonych w art. 63c ust. 2 ustawy o rachunkowości.
2. Dokonywanie płatności z tytułu umów prowizyjnych po uprzedniej weryfikacji zakresu usług wykazanych przez PGZ SA, jako podstawa wystawienia stosownej faktury.

⁹⁷ Pismo PCO znak NB/7/2019 z 4 stycznia 2019 r.

⁹⁸ W 2016 r. – do 21 kwietnia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 5 lutego 2019 r.

Kontroler

/-/Małgorzata Duraj
Główny specjalista kp.

Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
/-/ Sławomir Grzelak

.....

.....